

helst Nytte, hverken i Retning af Klarhed eller af Størhed. I almindelig Tale vilde man sige: „Af Hensyn til det almene Vel gør man det og det“, men i Lovsproget træffer man: „paa Grund af Hensyn et til det almene Vel gør man det og det“. Eller der tales om at „flydende“ og andre Varer“ ere sammenblandede, d. v. s., at „Varer“ ere sammenblandede, „flydende“ er ganske overflødig, naar man bagester sætter „og andre“ og i Virkeligheden mener alle Varer. Ligesaa, naar det hedder: dersom en gennem Underfølgelse „eller ad anden Vej“ har opdaget det og det; korrekt vilde det simpelt og kort hedde: Dersom en har opdaget det og det. Denne Brede er den første Egenskab, Opmærksomheden burde henvendes paa; det er afgjort, at man gennemgaaende vilde kunne vælge langt kortere Udtryk, og derfor have større Udbygning til ikke at komme i Strid med Tankens og Sprogets Love og til at blive forstaaet. Ved Siden af Bredden gælder ogsaa den Indvending mod Lovsproget, at det er utilbørlig stift. Man kan maaffe ønske, at Lovsproget netop som saadant skal have nogen Fasthed og Stivhed, men alt selvfølgelig indenfor de Grænser, Sproget anviser. Hvad Nødvendighed er der f. Eks. for bestandig at bruge Ordet „samme“, der har et ejendommeligt medfødt stift Rancell-præg, hvor man i daglig Tale afværende siger „den“ eller „han“ eller „de“? Ingen vil nægte, at en Forbindelse som den følgende er umanerlig stiv: „Den Statskassen som Panthaber for krediterede Toldafgifter i de en Oplagskasser betrodde Oplagsvarer tilkommende Ret“. Man maa tænke sig om og trække Vejret to Gange, inden man ser, hvorledes Ordene hænge sammen. Eller lad os tage en hel Paragraf i et Lovforslag saalydende: „Stafbestemmelsen i foregaaende Paragraf kommer, forsaavidt ikke Forseelsen ifølge sin Bestaaffenhed falder ind under Bestemmelser i almindelig borgerlig Straffelov, navnlig § 251, endvidere til Anvendelse paa den, som, vidende om, at et Stof er undergaaet nogen af de i foregaaende Paragrafer ommeldte Behandlinger, sælger det som Næringsmiddel, uden at dets særlige Bestaaffenhed er angiven ved et paa samme anbragt tydeligt og forstaaeligt Mærke eller paa anden Maade udtrykkelig opgivet for Køberen, samt paa den, som, vidende om, at Kjød hidrører fra selvdyde Kreaturer, eller fra Kreaturer, som ere slagtede i syg Tilstand, sælger Kød eller Levnedsmidler, der ere tilberedte deraf, uden udtrykkelig at gøre Køberen bekendt dermed, og endelig paa den, der, uden udtrykkelig at gøre Køberen opmærksom derpaa, vidende sælger som

Næringsmiddel andre Dyr, der ere selvdyde, eller Fisk, der ere optagne af Søen i død Tilstand, forsaavidt ikke selve Fangstmaaden medfører, at Fisken kommer død op af Vandet, eller Levnedsmidler, tilberedte deraf“. Det vilkaarlige Indtryk af sligt er: Længde, Brede og Stivhed smeltet sammen til et. Lethed og Bevægelighed ere ikke de Dyrer, der udmærke dette Sprog. Ved Siden af Stivheden og Bredden tror jeg, man maa sige, at Dunkelhed er den tredje Egenkab, hvoraf vort Lovsprog er præget. Der er for det første et Ord, jeg gerne vilde forvise af Lovene, fordi det i Love netop kun virker ved sin Dunkelhed; men det findes atter og atter. Det er Ordet „bør“. Saa vidt jeg skønner, er Ordet „bør“ Udtrykket for en moralsk og ikke for en juridisk Forpligtelse, men Love give kun Befaling om, hvad man under Lovens Straf skal gøre eller undlade og det, hvad enten man føler sig moralsk forpligtet dertil eller ikke. „Bør“ taler til den enkelte, Loven taler til alle. Er Ordet „bør“ i en Lov en Henstilling til ens personlige moralske Følelse, er eller giver det, hvad Love pleje at give, en Tvangsordre, man har at lyde? Men der er vidtløftigere Dunkelheder.

Naar der nævnes i en Lov: „særlige Forhold, saasom de den enkelte som Familieforsørger paa Grund af Gæld eller andet lignende paahvilende Byrder“, saa er det uklart, hvad der menes. Menes der særlige Forhold, som f. Eks., at en Mand maa gøre Gæld for at forsørge sin Familie, eller menes der, at en Mand paa Grund af gammel Gæld ikke kan forsørge sin Familie? Det kunde i alt Fald være klarere sagt. Naar der et Sted staar: „Tolden svares i saa Fald efter den Værdi, som udfindes ved saadan Taksationsforretning, ved hvilken Vareindsføringen bliver at tilfalde“, saa menes der ikke „en saadan Forretning, ved hvilken Vareindsføringen tilfalder“, men der menes „en saadan (som i det foregaaende nævnt) Forretning, og ved denne tilfalder Vareindsføringen“. Der staar et andet Sted: „Forsyningssagenten er pligtig til at skaffe Oplysning om det hystjægende Mandstabs Berettigelse til at paatage sig Tjeneste om Bord samt til at være Stibsføreren behjælpelig med Udfyldning af Afregningsbøger“. Her er det dunkelt, om det er Matroserne, der skulle være Stibsføreren behjælpelige, eller om det er Forsyningssagenten. Gennem Ordene i Loven er det ikke muligt at saa det afgjort, man maa stole paa sin sunde Fornuft. Eller naar der staar: „en til Kommissionen stillet Ansøgning om Patent i to Eksemplarer“,